

REDACTIA

Arad, Deák Ferencz-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
 pe un an 20 cor.
 pe 1/2 an 10
 pe 1/4 an 5
 pe 1 lună 2

Nr-ii de Duminecă pe an
 4 coroane.

Pentru România și străinătate
 pe an 40 franci.

Manscripte nu se înpolază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-utca nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
 dată 14 bani; a doua oară
 12 bani; a treia oară 8 b.
 de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și
 inserțiunile sunt a se plăti
 înainte în Arad.

Scrisori nefrancate nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

Herostrații români.

Budapesta, 25 Maiu n.

Szell Kálmán, actualul prim-ministru al Țării Ungurești, a venit la putere cu misiunea să facă — mai presus de toate — pace. Parlamentul ajunsese, în ultimele săptămâni ale guvernului Bánffy, așa zicând incapabil de muncă. Misiunea grea de a limpezi situația tulbură, Szell și-a îndeplinit-o în foarte scurt timp.

Tot așa, între naționalități el a știut să deștepte atât încredere prin garanțiile luate privitor la libertatea alegerilor, în cât Slovaciilor, ear dintr-o parte, au intrat în lupta electorală și au azi reprezentanți în Dietă.

Trebuie să nu cunoască deci cineva nici pe Szell nici misiunea ce a luat asupra-și, pentru a crede că el se va preta la jocul cător-va interesați de a pune cu sila Românilor arădani episcop pe archimandritul Hamsea.

Szell și-a luat de visă: „jog, törvény és igazság”... Vă las să judecați, dacă acestea ar fi în concordanță cu rolul ce ar fi dorit unui Român să-l joace în chestia alegerii dela Arad: să presioneze adică în favorul unuia dintre candidații la episcopia Aradului.

Ear această tendință a unor frați de ai noștri, cu legături în partidul liberal, a existat și există. Venirea la Budapesta a I. P. S. Sale Mitropolitului Meșianu, deseori conciliabile ce a avut cu cel dela „Vadász-kürt” (unde se întâlnesc d-nii Iosif Gall, Serb, Ciocan etc.), nu a fost ceva întâmplător, după cum și vizitele dese ale d-lui I. Beleş și venirea aici a d-lui Ignatie Pap sunt în strânsă legătură ca pînă urmărită de prelatul dela Sibiu. „In formațiunile” date în stînga și dreapta de această tovarășie egalează cu cea mai periculoasă tendință: a solicita ingerența străină în afacerile noastre bisericești, a face pendent un important act bisericesc dela cele ce se scriu prin ziarurile de aici.

Nu e apoi o simplă coincidență, ci e o strânsă legătură între faptul că Mercuri a sosit aici protosincelul Pap, Joi a făcut vizite și Vineri au și apărut în „Pester Lloyd” toate acuzațiunile pe cari la „Jägerhorn” Preacuviosul protosincel I. Pap li-a spus și oral în cerc restrîns.

Că mitropolitul Meșianu nu se dă îndărăt dela nici o intrigă, nu e de mirare. Dacă el nu-l va sprigini în chip desperat pe archimandritul Hamsea, cine să-l spriginească, pe cine ar avea P. Cuviosul archimandrit mai aproape al său?!

Că protosincelul Pap face și el ce 'i-se poruncește, earăși se explică: d-sa așa a fost crescut. Să se supună și greu ni-am și puté închipui ca să fie fără stăpân.

Când îl vedem însă pe bătrânul Iosif Gall urcînd zilnic treptele clubului liberal, și când știm că pe directorul ziarului „P. Lloyd” îl așteaptă la ușă, atât la Club, cât și la Delegațiune, când știm că n'are astempăr

și dimpreună cu celalalt prieten al d-lui Hamsea, vestitul Ciocan, nu mai știu ce să combine, pentru a strica nu d-lui Mangra, dar autonomiei noastre bisericești, aceasta este neexplicabil, cu atât mai neexplicabil, cu cât d-sa la toate privilegiile accentuează de altfel dreptul majorității și datoria minorității.

Dacă e sincer, când accentuează dreptul autonom ca voința majorității să triumfe, dacă crede că majoritatea o are dl Hamsea, de ce patronază uneltirile meschine? Ce, nu cumva d-sa crede că la taifasul din „Jägerhorn” trebuie să se decidă soarta eparchiei Aradului? Crede că nu se știe în Pesta întreagă despre rolul său de călăuză a d-lui I. Pap, despre plecaciunile ce face numai ca unul ori altul dintre ziaristi să 'i plaseze câte un „comunicat”?!. Și crede că nu va fi luat la responsabilitate pentru orgia ziaristică ce se face în jurul unui drept sfânt al Sinodului arădan de-a'și alege episcop fără a fi presionat dintr'o parte ori alta?

Și crede d-sa pe cel din Sinod atât de slab, în cât să nu respingă cu indignare ori-ce ingerință? A fost doar' de față când atât de clar s'a dovedit că amicii d-lui Hamsea sunt în minoritate. Ear uneltirile d'atunci încoaci, desigur, au mai slăbit poziția d-lui Hamsea.

Incheiu însă. Nu voi să incriminez mai departe. Vom veghea însă, chiar noi, cei d'acoi, ca unii Români ajunși în cercuri mai înalte să fie demascați când pentru a face pe plac unor interesați cari îi linguesc, se pretează la condamnabile uneltiri împotriva autonomiei bisericești române naționale.

Argus.

Congresul sârbesc. Foia oficială ungurească în numărul de Sâmbătă publică autograful Majestății Sale, de datul 11 Maiu a. c., prin care se încuviințează convocarea pe ziua de 9 Iunie a. c. la Carloveș a Congresului bisericești sârbești. Tot prin acest autograf preînalt este numit comisar regesc al congresului Tallián Béla, consilier intim și vice president al cameret deputaților.

Italia și Tripla-Alianță. În ședința de Vineri a camerei italiene, ministrul de externe Prinetti, făcînd unele declarații asupra politicii externe a Italiei, despre Tripla alianță a spus următoarele: „Expunerile din urmă ale contelui Goluchowski reogîndesc cu precizie starea actuală a lucrurilor. Cele trei guverne n'au subscris încă nici un act, dar au exprimat reciproc firma lor hotărîre, că la momentul dat vor reînvi alianța, și aceasta nu va fi piedecă pentru raportul amical, ce există între Italia și Franța”. Relativ la tractatele comerciale, ministrul Prinetti a declarat, că negocierile cu cele două state aliata nu se pot încă incepe, deoarece ce novele tarife nu s'au statorit până acum nici în Germania, nici în Austro-Ungaria. Cele trei guverne ale statelor aliata până acum n'au putut să facă decât numai reciproce asigurări principiare.

Din Delegațiuni.

Sâmbătă s'a desbătut în delegațiunea ungară, în ședința deschisă bugetul ministerului de externe.

Rakovszky István face mai multe întrebări: asupra întîlnirii dintre cancelarul conte de Bülow și ministrul de externe italian Prinetti; asupra clausulei de vin italian; asupra ocupării Albaniei și întreaba de ce nu se comunică textul tractatului alianței-triple.

Răspunde Mérey Kajetan, șef de secțiune la departamentul externelor, că după obiceiul internațional, despre întîlnirea dela Veneția ministrul de externe nu poate să facă nici o comunicare; știrile ce s'au ventilat despre clausula vinului sunt neadevurate; după invoiala dintre puterile aliata nu se poate publica tractatul Alianței-triple; față cu Albania, monarhia noastră e înțeleasă cu Italia pentru menținerea status-quo-ului.

Papp Géza cere întrebuintarea limbii maghiare în afacerile externe în mod egal cu cea germană. Okolicsányi László atacă Tripla-Alianță. Kristóffy József se plînge de întreruperea relațiilor comerciale cu Turcia.

Deputatul guvernamental Hodossy Imre după-ce laudă Tripla-Alianță, se năpustește asupra chestiei emblemei, cerînd a se fixa o emblemă comună pentru reprezentanța externă a monarhiei, o emblemă în care să fie și Ungaria reprezentată în mod egal cu Austria.

Rakovszky susține că a văzut umilirea monarhiei și lipsa de noimă a Triplei-Alianțe, din discursul contelui de Bülow din Ianuarie.

Szell răspunde lui Hodossy, că în emblema monarhiei unitare, în afară, Ungaria nu poate fi reprezentată separat. Apără Tripla-Alianță cu mare aparat.

Desbaterea va continua în ședința următoare.

MEMENTO.

Citim în „Aradi Közlöny” de Duminecă:

Nu numai presa locală ci și cea din capitală se ocupă într-una cu chestiunea alegerii de episcop al Aradului, dar mai ales cu tema, dacă este îndreptățită tendința vicarului din Oradea-Mare Vasile Mangra de a ocupa scaunul episcopesc sau mai bine zis: ce ar câștiga sau ce ar pierde eparchia dacă el ar fi urmașul lui Iosif Goldis. Unul dintre cele mai importante ziare din Budapesta, Pester Lloyd, își spune și el cuvîntul, făcînd următoarele interesante expunerii:

„Dacă la amânarea termenului de alegere de episcop gr.-or. al Aradului l-a condus pe mitropolitul Ioan Meșianu speranța, că alegătorii, fără nici o considerație de ordine secundară, vor avea înaintea ochilor numai și numai binele bisericești și al patriei, — atunci el nu a calculat cu intențiile aderenților fanatisați ai vicarului din Oradea-Mare, Vasile Mangra.

Mangra și partidul său s'au folosit comod de amânare, pentru scopul agitațiunii,

pe care numai aspirațiile de naționalitate scoase din starea de somnolență hrănesc. În fine Mangra reapare din nou cu înfățișarea sa originară și cu inculpa pe dă acel vestmînt, pe care 'l-a îmbrăcat la alegerea lui Goldis, de dragul vicariatului din Oradea-Mare.

Printr'aceasta din nou se ascuțesc amintirile acelor subminări anti-maghiare, prin cari Mangra a ajuns în deceniul trecut capul iredențărilor români din Ungaria și mai ales din Transilvania. Acele amintiri astăzi se presintă în forma unei serioase provocări: de a se comite tot ce e cu putință, ca episcopia din Arad, această puternică armă, să nu ajungă în mâinile lui Mangra.

Este încă viu în amintire rolul lui Mangra în faimosul proces al Memorandului și participarea lui la epilogul aceluia căruia, dupăcum s'a constatat în urmă, Mangra 'i-a fost sufletul și motorul. Căci el a fost acela, care nu numai a inaugurat și condus mișcarea, ci s'a îngrijit și de partea materială; el a chemat preoțimea, învățătorimea și țărănimea să se alăture mișcării, sau mai bine zis, a agitat. De rolul pe care l-a avut Mangra în urmă în procesul Memorandului, de-aseamenea ne aducem aminte.

De altfel Mangra s'a îngrijit ca nici activitatea lui ultra-naționalistică să nuturească în uitare, și tocmai de aceea, cu ajutorul „Tribunei Poporului” întemeiate de dînsul și de banca „Victoria”, continua până astăzi a teroriza.

Abstrăgînd însă dela aceste importante motive politice, Mangra — după propria s'a declarație — nu posedă capacitatea cerută pentru executarea puterii episcopescii. Căci în anul școlar 1893—94, când la dorința expresă a contelui Albin Csáky, ministru de culte și instrucție publică pe atunci, a fost înlăturat din funcțiunea de profesor seminarial, nu a vrut să se supună acelei ordinațiuni, motivînd că nu se simte destoinic pentru a îndeplini o funcțiune administrativă. Și acum să conducă o întreagă episcopie?

Din toate acestea rețese clar, că alegerea lui Mangra ar tulbura mult nu numai pacea episcopiei, ci a țării întregi. Și deoarece-ce — după toate probabilitățile — memento adresat alegătorilor era să rămână fără rezultat, îi revine guvernului rolul, să înlăture primejdia.

Amintim că „Pester Lloyd” cele de mai sus scrie că li-a primit din „parte competentă”, ceea-ce „Aradi Közlöny” nu spune. . . de sigur pentru-că acești „competenți” sunt tot cei cari îi furnizează și lui știri ca cele desmintite de însuși dl comite suprem Urbán Iván.

Membrii sinodului știu însă că d-nii „competenți” sunt cei cari colindă pe la Pesta.

DIN ROMÂNIA.

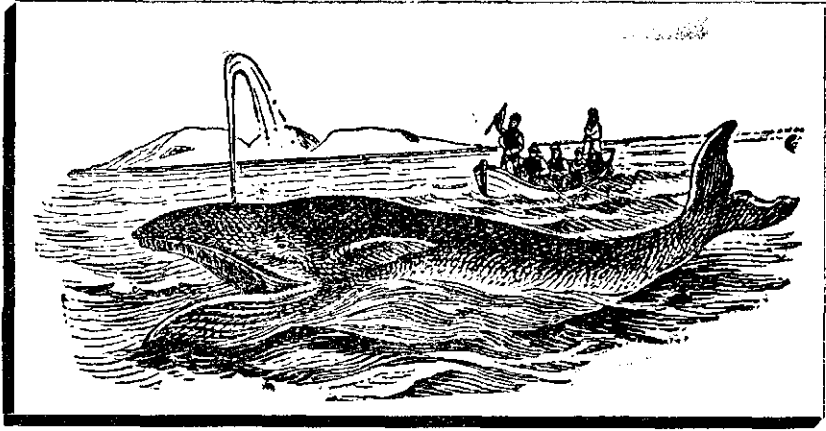
Batalionul „Regina Elisabeta”. Fapt ostășesc însemnat a fost intrarea bat. 2 vînători în reduta Grivița după o luptă crâncină, în ziua de 30 August 1877.

Dorind ca această biruință să stea veșnic în amintirea scumpei Mele armate, ca o pildă de avînt ostășesc și de devotament pentru Patrie și Rege,

Decid:

Art. 1. — Bat. 2 vînători va purta de astăzi înainte numele de bat. 2 vînători „Regina Elisabeta”.

In piata Boczkó, locul Marek se poate vedé o expoziție norvegiană și expoziția balenei uriașe.

Balena (chitul) e cel mai mare animal în lume. Lungimea ei e 21 metri, înălțimea 360 cm. și greutatea 355 mii metriche. A fost prinsă în 1-a August 1900 între insulele Urs și Spitzberga. Când s'a prins, avea greutatea de 75,000 kilograme și e cea mai mare balenă, din câte s'au pescuit până acum.

În expoziția separată se pot vedé: 21 pești răpitori și preparați, și unelte pentru prinderea lor, precum sunt anghire sau unghițe de mare. Explicațiunile se dau în tot momentul.

Expoziția e deschisă în fiecare zi dela 9 oare dimineața până la 9 oare seara.

Se deschide azi Sâmbătă (24 Maiu) și durează până în 1 Iunie.

Taxa de intrare: 40 fleri; pentru copii și soldați până la șargea de sergenți majori **20 fleri.**

Institute de învățământ și reuniuni se bucură de favoruri la taxă.

778 2-6

Cu stimă deosebită:

DIRECTIUNEA.

Folosiți

Pasta pentru dinți „DENTOLIN“!

— e cea mai bună și mai plăcută. —

1 borcan 1 cor. — fl.
1 bucată — „ 60 „
1 tub — „ 60 „

VOITEK ȘI WEISZ,

droguerie și parfumerie, mare deposit
în Arad.

753 5-5

Cruce dublă electro-magnetică vindecă și inviorază sub garanție

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, ametele și tuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârșitură de inimă, asma, auzul greu, sgârșitură de stomac, lipsa poftel de mâncare, răceala la mână și picioare, reuma podagră ischias, udulul în pat, Influenza, în somnia epilepsia circulația neregu-

lata a sângelui și multor altor boale cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Inșurirea acestui aparat este că vindecă nu numai din timp în timp ci introduce constant în corpul omenesc binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boatele sfâștoare, eară pe de alta parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurării că acest aparat vindecă boale vechi de 15 ani.

În cancelaria mea se află atestate incurse în toate părțile lumii cari prețuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“ deoarece „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat.

Deja ieftinătatea crucii mele electro-magnetice o recomandă îndeosebi.

624 -77

Prețul aparatului mare e fl. 3, sau Cor. 6. — folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e fl. 2, sau Cor. 4. — folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țeară și străinătate e:

Albert Müller, Budapesta, V., str. Vadász 42. K
colțul str. Kálmán.

Telefonul orașenesc și comitatens
Nr. 219.

Gebhart J. și fiul

Arad, Piața Andrássy nr. 16.

Cel mai bogat asortiment

de manufacturi de porcelan, sticlă, cadre, oglinzi, alpacca-argint

și obiecte de luc.

4 fl. 90

un serviciu fin de sticlă, care constă din 41 de bucati, și adevă 12 pahare de apă, 12 pahare de vin, 6 pahare de lichior, 1 sticlă pentru apă, 1 sticlă pentru vin, 1 sticlă pentru lichior, 6 farfurioare de compot, 1 bid de compot, 1 pomieră, la olată 41 bucati.

6 fl. 40

un serviciu de masă pentru 6 persoane din porcelanul cel mai fin de Carlsbad, cu flori aurite și pictate, care constă din 26 de bucati și adevă: 6 farfurii late, 6 farfurii de supă, 6 farfurii de desert, 1 supeiră cu coperiș, 1 bid de friptură, 1 bid pentru mâncare, 1 bid de salată, 1 bid de aluat, o forforie sub cească, 1 sosieră cu farfurie, 1 solnișă, la olată 26 de bucati.

3 fl. 80

un serviciu fin de porcelan veritabil de Carlsbad, aurit și cu flori, pentru cafea sau ceai, care constă din 15 bucati și adevă: 1 cană de cafea sau ceai, 1 cană de lapte, 1 zaharniță cu coperiș, 6 cești și 6 farfurioare, la olată 15 bucati. Pentru ambalaj se socotește 60 cr. Comandele se pot face prin rambursă.

757 4-10